क्र. र. ९७

मराठी (८१) काव्य

...ओभाकृत - उषाहरण

इ. वि. का. राजवाडे संशोधन मंडळ धुळें.

—: हस्त लिखित ग्रंथ संग्रह :—

ग्रंथ क्रमांक ५१६ाप ४ (८१)

ग्रंथ नाम उषाहरण.

विषय मराठी काव्य.

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

दिनकर रामदासी यांचा मठ

तिसगांव

नगरा पासून [illegible] कोस

उत्तर पूर्व

चोमाकृत

पृष्ठे

मराठी वाङ्मय

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

कार्यकराचीयादोनीन्हुज. . ामनरत्नकुळीदेवा:उपज
वीलें कवणाकाजा:॥२०॥जी चैनाहीनीर्मळपणा:सदाक
ळिणाउं तक्रुणा: पायेनव्हालीकव्हणीयेवेळे:जातादीडीज
गरणा॥२१॥जरी द्वैसल्लेयाँ देहोंसीतें: प्यारतमननवेन्ये
तेन्ये:ऐसीकाहींनुपजेची [illegible] त्यासीघालीजेदंड वरी:॥
॥२२॥पायेधुनी पाहीजे [illegible] ऐसा नुपजेचीची [illegible]
गोघीगीजीवीतमाझें:कों [illegible] चीलों सुमी [illegible]॥२३॥ऐ
सावीनवीलाकरुणावचना:तयेंते कृपाळुजुवानी:प्र
त्ययें करुचे वीलामाचीं:उपदेसीलाहरीचरणीं:॥२४॥जीआ [illegible] ता
मजळसक्तीयाप्रसादु:चरीत्तक्तीयाप्रसादु:वोत्रामहणोय
नुघादेन:उसाहरपणीयाप्रबंधु:॥२५॥ ॥२६॥

प्रसंग १

Joint Project of Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

प्रसनजाले जगंनाथुः त्याचीये मार्चा ठेवीला हातुः जन-
साम्येत लाठेसीमां: म्हणौनी त्रीतु चनीचि व्रूतुः ॥ ६३ ॥ ह
रीवंसी अस्से ऐसेः ग्रंथी घोलीलें व्यासें: श्रीभागवतीं सु
कदेवें: अनुवादलें अनारीसें ॥ ६४ ॥ सुकदेवो अनुवाद
ला: ईस्वरू तां उचनासी [illegible] ते पां सवा जेतोनी: बाणासुरें
रीसचीलां ॥ ६५ ॥ चार्य [illegible] सें तो बलादेवो: बाणासीं
घलापासाचो: पाटावाग [illegible] रूपीः केला ओणीतापुरी
याराचो ॥ ६६ ॥ ते ओणीतापुर घोलीलें: दृतिकाव्येगजेमा
कीनलें: तीये वाउनी उच्चारलें नगरः नाच ओणीतापुरजा
लें ॥ ६७ ॥ तञ्च प्रतापवंतुः राज्य करीतें बाणुदेत्यः चौंडया
हस्त्रासीं स्वानाहीं: जयाचा परीवारु अमीतुः ॥ ६८ ॥

मा ता ॐ तस्तड जाती: माहारची यांकेची मीती: ते यासीसम
तुल्य उपमा: नाही त्रीजगती: ॥६९॥ जे याते घोडे यांही मीती:
राघोवानी [illegible]: तरी ते याघायाच्यी ये वोळगे. ते यास्या
री बेने णो कीती: ॥७०॥ गज तोरी वोवानी जेमा हा घळी:
७ रची याअ डुतरा उळी: [illegible] रूकचपा जाणे: नपतीना। २
हीलेषावळी: ॥७१॥ वीर्सा [illegible] व्यादस्सासीरु: जोरा हे सांमा
हा वीरु: तेयाचीउपमा दे [illegible]: तरी येरस्सह अकरु:॥
॥७२॥ रावणासारी बेघा क्रुटे: जे याचे चापटपो कार गो
मटे: वीसां हाती करीती सेवा: ये कळा णावसी [illegible]मचटे: ॥७३॥
म्हणो नि घापा आपी रावणा: उपमा देतां सवयां ही पा:को

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

राषोचीलीचषीपालागे: कासेघोत्राच्यापरवेटी:॥८६॥स
कळपरीवारुराहावीला: सर्वेहडपुर्यीचेकला: मगध्य ढ
ल्लावीचानी: चोळगेसलुर्यीयेनीगाल्ला:॥८७॥तोपातला
षीवद्वार: बहुसंतोषुढा...सरा: नेपाकेसापाहीअने
...सीनचलातीया...रा:॥८८॥तवंतोवीमानो
...र ला: त्यासीद्वारपा...लागला: बापासुरा
...जेकीजो: ऐसंका...घोसीला:॥८९॥वीमान
...दारवळे: ...पा...तरीजालापेठा: तवंसंसुवी
...सुपाळ: बैसले...सतीचनदाट:॥९०॥सीहास
...र: लोकत्रयाचादातार: सदापने डुसद्धीसद्धी
...मनोहर:॥९१॥सत्यलोकीचाब्राम्हण: दषी

(2A)

ुरानेनुः तेतिस कोडी देवांसहीतुः वामभुजेस
णुः ॥ ९२ ॥ ओस्तु संस्तु यानंदनुः पुढी बैसलासु
नुः वेद श्रुती आदीकरुः विघ्नेस्वर गजवदनुः
यासं स्तुती याकोपास[illegible]चे गोः मोडी वेद व्याचे
वीर स्तु बैसला[illegible] विघ्नेस्वरा दक्षीणपासागे
ना तरी क्रौंच्या पर्वती[illegible]ची आडुळलीकीतीः तो का
ळी कयो ठेसला असेः वि[illegible]स्वराची ये पाल खतीः ॥९५॥
हे सीस्तुये तीन्ही क्रमरः पर[illegible]लात पुरंदरः ते यांगणा
संख्या नाहीः चोळग बैसले नीरंतरः ॥९६॥ सकळगंधर्वी
चा नायेकुः चीत्रांगु म्हणीजे येकुः आपुलेणी परीवारेसीः
बैसला विघ्नेस्वरासदमु बुः ॥९७॥ संस्तुमा गांचा व्यकोणीः

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

दे चैतन्य स्फुरीला संघु: ग ज्ञीन ब्रह्म ब्रह्मलोकु: स दे पावा
वेंद णा द णीली: से पापुटी च ळ ला संघु:॥१९॥ घंबरग
जेंत नी साणी: आली पला पाव [illegible] णी: वीर चांव तीसे रावे
रा: च रारी त आहे मे दनी॥ २० ॥ ऐ क हस्ती गुढर घाली
त: ये क यारू पला णी त [illegible] करी पाच लें सार चीं दे आस
ज करी तीर च:॥ २०॥ दे [illegible] च लें म ड्डु तें स्प डु करी नीगा
ला ल्वरी त: तो आधी यी पु [illegible] ला चे हा ल्वी ये यारे वांतां॥ २१॥
वी स्ता डी लें त्तु मा स्कुरा तें. चार ये क वीस प्र यो तें: यो द्रास
द्द अन्स ड्ड जाती: ते आ णी लें गो पीनाचें:॥ २२॥ ते यासी घ:
णा ली घाणा भरा: सना त द्दी घघसी वारां: ये उ नी स ड क [illegible]
उ स्से वेलें: ड्डु स्टी पुढे सारंग घरा॥ २३॥ पुढी ली अ णी या

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. Joint project of

साले: जवळीपांचपांचसेलै: आडासनीदोनीदोनीषं:
मोडेघीसनीपातले॥२४॥ लोहीतस्वेत: दोंवानीचेमदोन्
त: चोदासहअन्तडुजाती: जैसे पाषाणाचेपर्वत॥२५॥ व
ज्राईद्राचेयाचुकलें: [illegible]सपद्दचांचलें: ते कुसपाकार्यी
लागी: घरत्रीफोडुनीडे[illegible]गालें:॥२६॥ जाहासाहानी
रुचीरम्हणत: रचपेतं[illegible]घडीत: बहुतातीवरु
१३ सादव: दुंझालागोनी[illegible]:॥२७॥ षांबर केओंदोळत
पडवळकाठीयाडोलत: सा[illegible]रची आषुडीतवागाये: गजबे
घोडेवासीपत॥२८॥ तेयासपणाकोडीघरी: पडेअंघकार
लचसत्री: प्रळयेकाळीचेजळें घर: जैसेचोळलेछीब
॥२९॥ अचघेयामोतीयाच्याचेंची: कीळें फाकतीगे

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "A Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

सवंतीअस्त्रीयांचीराखणेः तेचेंपाततलीतेराजकुमरीः
॥२४॥ पांचसतेंसोनासीपणीः कमातेयाचेराखणीः आग
नवळीप्रधानकन्याःजेकांबुधीवंतासीरोमणीः॥२५॥ प्रधा
नकन्यादेषाःतीयेनाचंचीत्र…ः तीयेसीनीरोचीर्ले तेया
व्हाः तुजलागेहेंमाणीक… पाचेतीचीयेचेवाळगेन्या
वीःरायाजवळीप्राणा…ः …स्वरस्तुअसेः आणीके
नलीजोवोनेदाचीः॥२६॥ प…चेनीनाचेंपाहींः तेचवा
रयासोरस्तुनाहींः मरणा…पाळचीः कचणारंगे…
तीयेठायेंः॥२७॥ ऐसीयेपरीचीजतनकेलीः घडूलये…
सगळेःरायेमानीलाचींस्वारस्तुः चीध्वनचडेचीलोटलेंः॥२८॥
ऐसीकहृणीयेकीं अवस्वरीःगजईतांचीयामाचेयावरें

(4A)

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

सवंतीअस्त्रीयांचीवोळग: वैसलीहोतीराजकुमरी:॥
चीत्ररेषाजेसीचेतली: तवंमस्तातेचीघडीजरली: चाल
ऋीयाराचीआर्ती: वोळगेचीचळजाली:॥२३२॥ जाचे
सवानीचीयादरबसना: वाकेलदेवीचीसेवना: येतां
जातांजसीरुद्रांचैल: दी[illegible]लमध्याना:॥ बरा॥ रुपे
जसीराजकुमरी: वोळग[illegible]जकरी: तेयासबद्दास
उठीली: तीयेचेंउत्तरवदे[illegible]॥२३३॥ ऋीयारुद्रांताकेळा:
नेसलीबीरोदकुसेला: तयावरीचालीपेच्चीघुचीं: ऐद्र
वींजवारेनगादेल:॥२३४॥ लद्दयोत्रास्करुच्योघडा: कापु
रेसाहीनुपेतळाचीड[illegible]कुसीफोडीहातीपाणे: मगतेनीगा
लीझडझडी:॥२३५॥

काआंतुः तरीगीचस्तुनुआलीन नीश्चीतः ॥६॥ तुजमेक
वीन तुज देषतांः झाडीन अचस्तेचे वीषः ऐसे याम न्म
चाल्तु वांगाचीः मी जाणती असें चेदीकः ॥७॥ ऐरी म्हणे
जालें स्वप्नः ते चीजालें असो ध्यानः कवचु का ध्याच्याने
णेः देषीली यांचो ळषेनः [illegible] हा नोळषसी चीनीरताः
आतां काजनये हातांः ना [illegible] तवनी पडलीः मंत्रु आव
चला नीश्चीतः ॥८॥ नासी [illegible] ध्यान करीनः ती न्हीलोकवी
त्रीली हीनः जे याचें सारीषे [illegible] षवीसीः व्हडी येमाजीपोळ
नीयेठीनः ॥१०॥ पीत्र बोले हो जाणे स्फुरे षः म्हणे नीनाचें
यी त्ररे बाः स प्रीयेंसु षजास करीलः अवघारी जे कवती
कः ॥११॥ ऐसा प्राप्ती लाभ मंत्रुः तवं नदो जाला दीन करः पु

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai ... a project of

वेदीसानउजळलीया:पळोनीगेलाअंधकार ॥१२॥ चीत्र
लीहावेयाचीआर्तीकेली: नीटरचीतीकापडीली: अडीसर
रुनीघोंटाकीली: वर्ते खडीमेळवीली: ॥१३॥ खडीपाचीहि
गुळुअवीत्ता: नीळीमनसी[illegible]देतां: मसीडौ ऋद्धोडे घेतं:
केलीघालीअणीयांचा डु[illegible] ॥१४॥ [illegible]लीगीमारुनुकेलासं
२९ षु: मगआदरीलें चीत्ररेषु[illegible]रेखाच रुनुबीकरुनु: मगया ॥२९
कारीलास्वचगेलोन्क्कू ॥१५॥ [illegible]माळीचरवागावो: जोको
अमरावतीगावो: तेतीसकोडीदेवांसाहितु: लीहीलार्थे डु
रावो: ॥१६॥ इंद्रावोळगेसकळ: लीहीलेअस्टलोकपा
ळ: यामाझारीपाहेवोनेषं: वाळ बोनीकरीवेगळा ॥१७॥

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(68)

ळी नरवीरांची: गर्जेनी नभ: ब्रम्हकटाहो ॥३७॥ देषोन

गवळादळभार: सर्वताचे ढीला अवयार: सैन्यासं क्षो

कचण जाणे: नाहीं मर्यादा अपारू ॥३८॥ नीसाणी याला

वीली या अवयारा: सर्व तेच [illegible] ता तीसे रावेरा: ऐ कम्हण

तीन घलाचा घावो: ऐकम्ह[illegible] हीर वाघरा ॥३९॥ बाही

री सात्तवा द्वारीं: होती दा[illegible] कारी: ते धांवती सांघ्यो गेली:

नषक्रमरीसीसीतरी: ॥[illegible] माये वोआ मत्याचीपरीवा

रू: पणा तो कैसा जयासुरू: लष लषीत लो हो जाळ: सर्वेता

चे ढीला अवयारू: ॥४१॥ मज पाहावा ऐसें होये [illegible]: हाराजले

मरून मंटला: कोपे काळाग्नी रुद्र: रावो नसाअसे वाकला

॥४२॥ दोघ्ये भेळते होती सारी: फासे होते नबे करीं: तेग

"Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai."

(४)

कीनले हा तौनीया: प्राणु नाहीत्तीये अवस्वरी ॥ ४३ ॥ आवो
राषेरा षे ग्रीजेमाये: आतां माचें कचण आहे: अंत्य काळींदु
टीसो ऐरी: घरींवरी पडत घ्याये: ॥ ४४ ॥ गुंचीला लीसी प्र
राने: मी लाघलीयें सुखनीधान: यक्षीवा ऐ काल टीकैनवे:
यासदा दा करी पाजतने: ॥ ४५ ॥ जीव अस्त्रीयाचे कयार:
४६ कां पतीअसे चरचरां: आ[illegible] गळे याशों घीनली: का ऐक ४६
रीनप्राणेस्वरा: ॥ ४६ ॥ ऐस[illegible] रा हे नीवांती: कासे यायेता
सीकाक्रवती: आम्ही याद व[illegible]कींचे चोर: आम्ही अद्भुत अ
सेसाम्ह न्हीं: ॥ ४७ ॥ वायारुदना करीसी टकमळा: जात अंसे
डोळांचें काजळ: अस्वपात पडतीन येनी: काळें होत असे व
केस्थळ: ॥ ४८ ॥ नानाबाह्यीची घरवैरी: होती यदनाचीन बैरी:

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

...ं वीरीं: असामीन लेअपार: साहासाहारेमातें अनु
...रीतें: जे जेखुसासत्वपर:॥६२॥ यादवींच्यान्तड जाती:
...तां दावीनतुम्हा म्हातीं: म्हणौनीतवंकें उडीघातली:
...माडाबाहुतीं:॥६३॥ क[illegible]च्या लीजरात्रीचेवेळां: होती
...हाचीस्तुचामाळ: तेपहु[illegible]लाः सातांदारचवेयां
वेगळा:॥६४॥ द्वाराचाही[illegible]सा[illegible]लाः कैसापरीवारें
देषीला: सेजसांडुनीयां[illegible]: आंगमोडुनीउवीउठी
ला:॥६५॥ हातुर्याचासीलावुडुसी: आगळजे सारीलीषे
सी: गजयोध्यावरीयपेट: जैसाउचलेसी हांसी॥६६॥
येरीचेढीला सुचता: सुटताती सस्त्रघात: नारांजांच्यामा
हापुर: घाणावरीबलेअमीत:॥५६७॥ गुणाचाअतीरषु

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

(४)

सुणा: स्त्रीये तातीसणासणा: वरी पडता तीर्थ टाळे: हात
गुंडे पाषाण ॥६८॥ दृष्टी। कोडीसं क्षाने पीडे मीती: तो तुळ्ये का
तेहा पाती: म्हणे तेया अनुर्घाची रा २ केसी अद्भुत सक्ती: ॥६९॥
सस्त्रडा। ब्ळसुटले केसें: माझी… नु… न दीजे: मेघ पट ळीझां
कोळले: सुर्याचे चीघळेस: ॥७०॥ … तरी काळे द्वीये माझारी:
…सणुचे ढीलाची षारी: तेस… कसापी: वरी षताती गरव ४०
…: ॥७१॥ सर्पी दोनी दो… डाण: तेसे वरी षताती घा
… अनुर्घाच्या आंगी: रुप तातीसणासणा: ॥७२॥
…पूण सीळा चोरी: वरी षळे मेघ च्यारी: कोपा र्थ द्राय्ये
…सौनी: गोवर्धनु गीरी वरी: ॥७३॥ पारीयात कुहरणी

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

यरुम्हणोसांडीहास्तमुः तुंनेपासीक्षेत्रधमुः रणीनेकुची
रुः सापाहास्वायाप्राकमुः ॥ ६०८॥ रणीआधीनुचैहा
णोः तरीसोमवंसायेर्छलठणोः मतगुजहोकोंडुंसः ठसीना
प्याईदेणोप्येणोः ॥९॥ मांदीये पाऊसी ठन्साआहासीः रणालु
मीनरीगसीः ऐसेयाऊ [illegible] याचेंहापोः तरीवीरुनदे
सोमचंसीः ॥१०॥ सहज [illegible] यासुन्तदः पणाठुंनवसी
तीबद्ः कोंनेपसीहादी [illegible] कोंमवेघसोरणायदः ॥६१०
घापुम्हणोदेवदेघाः कैसीघोलतऊसेआगळीकः सेन्या
मारीलेंअद्भुतः आतांनघरें लाचीनसीकः ॥१२॥ घोलदेघो
नीआव्यागळेः मगप्रजीलें माहांकाळेः पांचसतेघनुकाः

नेचलीलीयेकेचेळें ॥१३॥ तेनुलां गुणीलाचीलेघाण:
षडुतरस्फुट लेंसंधान: घापुबळीयाअनुर्घा: आणी का
नसाव्हा वेकचणा ॥१४॥ घाछें अद स्तुनु बांचला: तेयातें
नमनीनुमातला: मगतवंके स[illegible]प्राणे: घाचोघायावरीघां
तला ॥१५॥ घावो पडतां न[illegible]री: तवें आडघातलें आणी
प्र४ कीचीरी: अढानकरी[illegible]ला: काणीचीयेमाने वरी ॥ १४
॥१६॥ नागवेरे नागवेर[illegible]र: सेन्यासवंनुसे आटू: ते
कुळीम्हणतअसे घाणा सुर: आतांनीचरू याचाकेचू ॥१७॥
आतां प्रकोळा कार्णसा: यासी घरू नागफोसा: पानकासस्त्र
उपीनला: सुमरीलीमंत्रत्तास ॥१८॥ रामदळीचे वीर: मा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(९ A)

र्गु:॥४२॥परीयेसादेतजन्मलेंअपारः सारेदाद्रलीवसु
घराः तेथोन्यातीसांघोंगेली: तयाक्षीरसागराः॥४३॥ गायी
येनीतोंडेंवीनवीः वीसपुरासेरासेंप्र[redacted] च्चीः सरणबा
लीयेगोवीददेवाः [redacted] वो झों फेडीफेडीस्वामी॥४४॥तें
आर्यीकोनुगरडुवीर घ आठवांअवतारः देवकि
येनदरीजन्मलोः नावंस घरः॥४५॥तोगोसावीअ
मच्याः सदामानुष्पदेतांया तांघाणुवीनरलाअसेः त्ता
रुफेडीलाश्रीच्चीयेच्याः॥४६॥ आर्यीकोलेद्वारकापुरनगरीः
तेन्चेराजीकरीमुरारीः साम्याउमरमदनुः तोमाझापीताअ
वधारीः॥४७॥ एतुलें आर्यीको नुनीगाल्हेः रायापुढेंसांघी

" Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे

राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)

दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८

Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com